

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 22 april 2021
Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Jan De Haes

Telefoon: 03 240 52 60

Agenda nr. 4/4 Provinciale overheidsopdrachten. Boom. Provinciaal recreatiedomein De Schorre. Fietsbelevingscentrum fase II. Bouwwerken en buitenaanleg. Ontwerpen. Goedkeuring.

1. Bevoegdheid

Artikel 43.§2.11° van het provinciedecreet.

2. Juridische context

Artikel 36 van de Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten voor het deel bouwwerken

Artikel 41, §1, 2° van de Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten voor het deel buitenaanleg.

3. Feitelijke context en verantwoording

Het departement Logistiek heeft de ontwerpen opgemaakt voor de bouwwerken en buitenaanleg bij fase II van het fietsbelevingscentrum bij het provinciaal recreatiedomein De Schorre te Boom.

De ontwerpen worden aan uw raad voorgelegd ter goedkeuring.

3.1. Historiek van het concept fietsbelevingscentrum op deze locatie

Het project voor een fietsbelevingscentrum in De Blauwe Halte is gestart in 2003 met een stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een fietspad tussen PRC De Schorre en de Rupeldijk. Dit kaderde in een bijzonder plan van aanleg van 1997 waarin de bestemming van de site werd beschreven als een verbindingsas met de Rupeldijk voor zachte weggebruikers en dit met een socio-culturele en/of toeristische functie.

In 2004 werd het onteigeningsplan voor de site goedgekeurd. De gronden werden aangekocht in 2009 en in 2010 gesaneerd omwille van een aanwezig asbeststort. Er werd een aanzet gemaakt om een fietspad te realiseren in twee fasen waarbij de werken startten in 2009 en duurden tot 2013 met een officiële inhuldiging in het voorjaar van 2014.

Ook in 2013 werd De Schorre door Toerisme Provincie Antwerpen geselecteerd als fietsinrijpunt in het kader van 10 jaar

fietsknooppuntennetwerk. Dit kaderde in de opmaak van een kadervisie voor "De Blauwe Halte Provinciaal Recreatiedomein De Schorre" als een onthaalpunt voor de Rupelstreek.

Respectievelijk op 1 en 22 september 2018 worden door de deputatie en provincieraad goedkeuring verleend voor de bouw van een toeristisch fietsbelevingscentrum met integratie van historische relictten.

Op 21 juni 2018 werd het fietsmuseum De Velodroom plechtig geopend.

Vanaf 2019 werden de nodige studies en vergunningsaanvragen in gang gezet om de finale afwerking van het fietsbelevingscentrum te realiseren.

Het afwerken van de omgevingsaanleg en de nodige infrastructuur om de fietsbeleving verder mogelijk te maken vormen het sluitstuk van dit project waarbij het historisch karakter bewaard blijft door de ringoven te evoceren.

3.2. Een traject van Blauwe Halte en fietsinrijpunt tot onthaalpoort kandidaat Nationaal Park

3.2.1 Wat is de Blauwe Halte? Een multimodaal overstappunt

In het kaderplan van het Strategisch Project Rupel werd eerst een visie uitgewerkt voor het gehele ontginningsgebied tussen Boom en Rumst, waarbij mobiliteit, toegankelijkheid en duurzaamheid belangrijke aandachtspunten zijn.

Bijzondere aandacht gaat uit naar het fietsen en het fietsroutenetwerk. Fietstellers meten op de jaagpaden langs de Rupel in 2019 432.077 fietsbewegingen. Uit recente metingen van de Provinciale fietsbarometer is gebleken dat er in 2019 een stijging was van 12% en zelfs in de directe omgeving (Willebroek) een stijging van 69%. Een recentere studie door de VUB toont aan dat de mobiliteit na corona een toename zal kennen van wandelen (19%) en fietsen (13%), dit ten koste van het gebruik van openbaar vervoer, waarbij het opvalt dat elektrisch fietsen populairder wordt.

Hierop wordt ingespeeld door de realisatie van een blauwgroene verbindingssas voor fietsers en wandelaars tussen het recreatiedomein De Schorre en de Rupeldijk, via een ondertunneling van de Kapelstraat.

Uiteindelijk wordt er een multimodaal overstappunt voor toervaarders, wandelaars en fietsers gefinaliseerd. Dit past binnen de taak van het provinciebestuur om de kwaliteit van het Bovenlokale Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF) en de afstemming met het Bovenlokale Recreatief Fietsroutenetwerk te bewaken.

Als onderdeel van De Schorre is De Blauwe Halte een trefpunt voor iedereen. Binnen De Blauwe Halte vind je in museum De Velodroom en wielercafé De Musette een recreatieve ontmoetingsplaats voor alle soorten fietsers en waar beleving centraal staat. Deze fietsers zijn onder te verdelen in drie types. Er is de vakantie- en recreatieve fietser, de sportieve fietser maar ook de functionele fietser (vb. voor woon- werkverkeer) en dus vaak de buurtbewoner, heeft hier baat bij.

3.2.2. Van Blauwe Halte naar fietsinrijpunt

Wat is een fietsinrijpunt?

Op de plaats van de oude ringoven wordt het "Fietsinrijpunt De Musette" gepland. Fietsinrijpunten zijn plaatsen waar één of meer fietslussen starten of plaatsen binnen het fietsnetwerk die voldoende bereikbaar zijn met de auto en het openbaar vervoer en die strategisch gelegen zijn t.o.v. de belangrijkste doelmarkten.

Zie Toerisme Vlaanderen:

<https://www.toerismevlaanderen.be/sites/toerismevlaanderen.be/files/assets/documents/Definitieve%20Richtlijnen%20fietsen.pdf>

Deze startplaatsen zijn afgescheiden van de weg. Volgende voorzieningen zijn minimaal aanwezig: een informatie- en verkoopsbalie met toeristische fietsinformatie (evt. infokiosk); beveiligde fietsenstalling; sanitair en opfrisruimte voor fietsers; voldoende parkeergelegenheid in de onmiddellijke omgeving. Volgende voorzieningen zijn een extra pluspunt: gelabelde fietsvriendelijke horeca; fietsverhuurdienst; herstelruimte voor fietsers.

Welk belang heeft het inrijpunt voor het toerisme?

- Voor Toerisme Rupelstreek geldt het inrijpunt als een toeristische onthaalpoort. In het recente Strategisch Plan toerisme in Scheldeland wordt Scheldeland voorgesteld als een groenblauw 'central park'. De Durme, de Rupel en de Dender vormen samen met de Schelde een uitgestrekt rivierennetwerk.
 - o Deze rivieren, met hun zijrivieren en tal van waterpartijen, vervlechten het land met het water. Tussen de kunststeden Antwerpen, Gent en Mechelen en metropool Brussel, vormt dit rivierenlandschap een centraal gelegen park. De bestemming laat zich ontdekken via routenetwerken voor wandelaars, fietsers en vaarders, veerponten, horeca, veelal kleinschalige musea en evenementen.
 - o Een van de actielijnen is het ontwikkelen van dwarsverbindingen. Vanuit het op de rivier gebaseerde routenetwerk kunnen we het erfgoed, natuur- en recreatiedomeinen, de dorpen en de steden connecteren aan het water en streven naar krachtige dwarsverbindingen die een bestemming verknoopt met aantrekkingspolen binnenin, aan de rand en buiten de regio.
 - o Zo ontstaat een cultuur- en landschapspark met diverse toegangen en doorgangen. Een cultuur- en landschapspark met duurzame toeristisch-recreatieve voorzieningen, die uniform in kwaliteit zijn. Het doel is het verwerven van een unieke positie, het vergroten van het merkbewustzijn en dit binnen een netwerk van toerismepartners. De Blauwe Halte geldt hier als een initiatief binnen dit concept.
 - o Eerder werd immers door de provincie een aanvraag ingediend voor het impulsprogramma Vlaamse Regio's voor de periode 2014-2016 met het project 'onthaal met een (streek)-verhaal', waarbij sterk ingezet werd op een innovatief project om een Blauwe Halte te creëren langsheen de Rupel ter hoogte van De Schorre, als overstappunt voor de verdere ontdekking van de Rupelstreek.
 - o Hierdoor kan het bezoekersonthaal worden vorm gegeven als multimodaal overstappunt tussen de rivier en het toeristisch aanbod in de regio en wordt een verbindingsader gevormd tussen de kunststeden Antwerpen en Mechelen en het Scheldeland.
 - o In 2015 werd een ontwerpopdracht gegund voor de uitbouw van een fietsbelevingscentrum. Er werd tevens een subsidiedossier

ingediend bij Toerisme Vlaanderen voor de inrichting van het fietsbelevingscentrum.

- o Als toeristische poort kan de Blauwe Halte de rol opnemen om de bezoeker te informeren en te sensibiliseren voor de volledige regio Scheldeland

Toeristische poorten en overstappunten zijn plekken waar je gemakkelijk kunt parkeren, kunt overstappen op wandel- of fietsroutes en waar vaak ook iets te beleven valt. Een poort is een plaats waar heel wat te beleven is, en dus ruimer dan een overstappunt.

Welk extra belang heeft het inrijpunt voor het milieu en de natuurbeleving?

- In de ruimere regio kwam een sterke werking tot stand vanuit het strategisch project Rivierpark Scheldevallei.
 - o De missie van het strategisch project Rivierpark Scheldevallei is om ruimte te bieden om te leven (wonen, werken) en te beleven (recreëren) in de Scheldevallei tussen Antwerpen en Gent.
 - o Dit zal gerealiseerd worden door het ontwikkelen van het Rivierpark Scheldevallei als bovenregionale attractie en ruggengraat van een kwaliteitsvol publiek en privaat buitengebied met als doel het behoud en de ontwikkeling van natuur-, landschaps- en erfgoedwaarden, toeristisch-recreatief medegebruik en agrarische open ruimte voor een duurzame regionale economische ontwikkeling.
 - o De groenblauwe ader van de Scheldevallei is structuurbepalend in het centraal deel van Vlaanderen. Om van het Rivierpark een duurzaam en langlopend project te maken, zal veel aandacht besteed worden aan het verankeren van de visies en de acties, o.m. door inbedding in bestaande structuren en in het bijzonder op het niveau van de deelgebieden.
 - o Het Provinciaal Recreatiedomein De Schorre maakt deel uit van deze bestaande structuren en wil zich profileren en verankeren als toegangspoort voor het Rivierpark Scheldevallei. De Schorre en Rivierpark Scheldevallei hebben immers belangrijke raakpunten en synergiën.
 - o Zo kan De Schorre dienst doen als poort tot het Rivierpark Scheldevallei op de as Brussel/Mechelen/Antwerpen, incl. De Blauwe Halte, het toekomstig inrijpunt De Musette.
- Eerstdaags lanceert de bevoegde minister de officiële oproep Vlaamse parken. Rivierpark Scheldevallei gaat voor de erkenning als Nationaal Park. Na de oproep heeft Rivierpark Scheldevallei 18 maanden tijd om een volledig dossier klaar te maken om deze erkenning te bekomen.
 - o De Schorre kan op verschillende manieren helpen aan de kandidatuur. Het domein is namelijk de sleutel om de Rupelstreek enthousiast mee te krijgen.
 - o De Schorre kan voor extra connectie zorgen met ondernemers en kan betrokken worden in de ruimtelijke oefening die gemaakt wordt voor de kandidatuur van Nationaal Park Scheldevallei.
- De Blauwe Halte kadert bovendien binnen de operationele doelstellingen van het klimaatplan 2030 dat de provincie heeft opgesteld.
 - o Dit klimaatplan heeft onder meer als doelstelling het "Versterken van open ruimte en doortrekken van groen-blauwe netwerken tot in de stads- en dorpskernen" en heeft als subdoelstellingen o.m. het "Versterken van onze groen- en recreatiedomeinen met

kwaliteitsvol en verkoelend groen en water”, het “Verbinden van bossen, parken en natuurgebieden tot een samenhangend, fijnmazig netwerk” en het “Stabiliseren van het verlies van open ruimte in de provincie”.

- We promoten zachte mobiliteit door met een fietservicepunt aan de Blauwe Halte faciliteiten ter beschikking te stellen (materialen voor herstellingen, laadpalen, bandenpomp,..), niet alleen voor de fietsen zelf, maar ook de fietsers hebben “brandstof” nodig om te genieten van hun vrije tijd.
- Het “Bouwen van energieneutrale infrastructuur” en het “bevorderen van zachte mobiliteit” zijn als acties voor De Schorre in de meerjarenplanning/begroting 2020-2025 mee opgenomen.

3.3. Het Fietsbelevingscentrum: De Velodroom en De Musette, ook educatie, samenwerking en verbinding

De Velodroom, een museum maar zoveel meer

Vanuit het wielermuseum De Velodroom wordt een gedifferentieerd aanbod gerealiseerd dat schommelt tussen kunst en museum, met tentoonstellingen en jongerenactiviteiten, recreatieve fietsbeleving met fietszoektochten, het aanbieden van thematische fietsslussen en wandeltochten met een erfgoedinstek, info- en testdagen voor vb. E-bikes, enz.

De Musette, HORECA maar zoveel meer

De Musette is aanvullend aan het museum een verlengstuk, en vormt samen een geheel als het fietsbelevingscentrum. Ad hoc tentoonstellingen of bijkomende tentoonstellingsruimte, infoavonden, thematische acties, specifieke wielertems, weerspiegeling van een typisch wielercfé,... zorgen voor beleving. Een cafetaria is een noodzakelijke aanvulling aan elk bezoekerscentrum.

Musette en Velodroom gaan versterkende lokale partnerschappen aan

- Veel initiatieven gebeuren in samenwerking met verenigingen, Toerisme Rupelstreek of lokale handelaars en spreken verschillende doelgroepen aan, van scholen tot senioren of van familietochten tot B2B.
- Ook wordt er bovenlokaal samengewerkt met nationale (en internationale) wielercentra en verzamelaars. In 2018 werd een eerste aanzet gegeven tot samenwerking met wielermuseum ‘Koers’ in Roeselare en ‘De Ronde’ in Oudenaarde onder de titel “Homeland of Cycling”. Met ‘Koers’ in Roeselare zijn inmiddels twee samenwerkingsprojecten gerealiseerd: ‘Yellow Ride’ en de expo ‘51 unieke gele wielertuien’. Tussen het Sportimonium in Hofstade en De Velodroom werd in 2019 een fietsslus gelanceerd. De Schorre verwierf de verzameling van Het Kempisch Wielermuseum in Grobbendonk in 2019 en momenteel wordt dit in samenwerking met het gemeentebestuur tentoongesteld. Tussen de verschillende musea worden ook stukken uitgewisseld. In het voorjaar 2022 zal een fietsroute voor sportieve fietsers de beide musea verbinden. De fietsroute zal ingehuldigd worden tijdens de opening van de nieuwe locatie van het Kempisch Wielermuseum op de grote markt in Grobbendonk. De wielerpiste van Wilrijk werd reeds opgenomen in de fietstour voor G-sporters tijdens de ‘Potjeir klassieker’, met vertrek en aankomstplaats in De Schorre.
- In Vlaanderen zijn er naast de openbare Wielermusea zoals De Velodroom, Koers, RVV, Sportimonium en Sven Nys Cycling ook nog talrijke privé verzamelaars die een waardevolle wielerverzameling bezitten. Ook met deze verzamelaars zijn er contacten gelegd en willen we in de toekomst een nauwere samenwerking aangaan. Dit kan gaan van uitwisseling op tijdelijke basis alsook het samen exposeren op

locatie. Een concreet voorbeeld hiervan is de tijdelijke expo van Frederik Pieters – The Teambike Collector – die samen met De Velodroom tijdens de cyclocross van 2019 op De Schorre enkele unieke fietsen tentoonstelde.

- Bovendien geeft de Provincie actief mee vorm aan het Vlaamse fietsbeleid met De Schaalsprong. De Schaalsprong wil het fietsbeleid in Vlaanderen versnellen en verdiepen. Dit zal gebeuren via het afsluiten van fietsdeals, overeenkomsten tussen diverse overheden, bedrijven, verenigingen, scholen, kennisinstellingen,... Het programma voor de realisatie van een schaalsprong van het fietsbeleid in Vlaanderen situeert zich in het kader van de organisatie van het WK Wielrennen in 2021 in Vlaanderen. Naar aanleiding van dit WK wil de organisatie een fietslegacy achterlaten. Deze schaalsprong vertaalt zich in een verbreding en verdieping van het fietsbeleid op drie beleidsniveaus: gewest, provincies en gemeenten.
- Tot slot is er ook samenwerking met de sociale economie (VLOTTER Maakbedrijf vzw, VDAB) en met lokale starters en doorstarters.

3.4. Technisch samengevat

- Het ontwerp voorziet in een nieuwe energiezuinige en duurzame nieuwbouw met een verbruiksruimte, keuken en ondersteunende functies zoals sanitair, personeelsruimte en technische ruimte.
- Het gekozen materiaalgebruik verwijst naar de baksteengeschiedenis en het industriële karakter van de site zodat de oven en de historiek van de site in het collectief geheugen behouden blijven.
- Samen met de Musette wordt ook de geluidswand naast de perceelsgrens uitgevoerd om het geluid en andere hinder voor de buurt te beperken.
- Buitenaanleg :
De omgeving van de ringoven zal aangelegd worden met oog voor functionaliteit. Het materiaalgebruik verwijst naar de historiek van de site om zo geen afbreuk te doen aan de verblijfskwaliteit van de plaats.

De groenaanleg met extra bomen en een wadi versterkt het groene karakter van het terrein. Zo vormt dit terrein een poort tussen de Rupel en het Provinciaal domein De Schorre.

De deputatie stelt voor om voornoemde ontwerpen goed te keuren en volgende procedures te kiezen als wijze van gunnen:

- voor de bouwwerken: openbare procedure;
- voor de buitenaanleg: vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.

De ontwerpen zijn digitaal beschikbaar.

SDG 7. Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen

SDG-subdoelstelling 7.2 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen

SDG 9. Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie

SDG-subdoelstelling 9.4 Tegen 2030 de infrastructuur moderniseren en industrieën aanpassen om hen duurzaam te maken, waarbij de focus ligt op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen, waarbij alle landen de nodige actie ondernemen volgens hun eigen respectieve mogelijkheden.

SDG 11. Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

SDG-subdoelstelling 11.4 De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen

4. Procedurele vormvereisten

De deputatie keurde dit verslag goed in zitting van 8 april 2021.

5. Financiële aspecten

In de meerjarenplanning werd een krediet voorzien voor de werken.

De kostenraming van deze werken bedraagt:

- bouwwerken: 1.022.204,36 EUR + 214.662,92 EUR (21 % btw) = 1.236.867,28 EUR;
- buitenaanleg: 156.578,55 EUR + 32.881,50 EUR (21 % btw) = 189.460,05 EUR.

BESLUIT:

Enig artikel:

De provincieraad hecht goedkeuring aan de ontwerpen voor de bouwwerken en de buitenaanleg bij fase II van het fietsbelevingscentrum bij het provinciaal recreatiedomein De Schorre te Boom, opgemaakt door het departement Logistiek, en stelt als wijze van gunnen van de bouwwerken de openbare procedure en van de buitenaanleg de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking vast.